

Medical Ethics and Law
Research Center

Faṣḥnāmah-i akhlāq-i pizishkī i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics

2022; 16(47): e4

Shahid Beheshti
University of Medical Sciences

Mediating Role of Justice Sensitivity in Relationship between Attachment Styles and Academic Dishonesty

Leila Mohebbi^{1*}, Bahram Jowkar¹

1. Department of Educational Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Justice sensitivity is a stable personality trait that relates to prosocial behavioral tendencies and altruistic orientation. Secure attachment and deep emotional bond with others will increase justice sensitivity in students and prepare the ground for academic honesty and efficiency of education system. Considering the role of this personality trait in healthy educational behaviors; the purpose of this study is to investigate the antecedents and outcomes of justice sensitivity in a frame of a causal model.

Methods: The present study is descriptive and in the form of structural equation modeling in which, the attachment styles were considered as independent variables, justice sensitivity as a mediating variable and academic dishonesty as a dependent variable. Participants were 240 (boys and girls) M.S. Shiraz University students. They completed Justice Sensitivity Scale, Revised Adult Attachment Scale and Academic Dishonesty Scale. Factor analysis method was used to verify validity and the Cronbach Alpha was applied to determine the reliability of the scales. Also, bootstrapping method in AMOS 24 was conducted to examine the mediational effects of the intervening variables.

Ethical Considerations: Participants completed the scales online after they were informed of the study aims and were ensured on paper that the responses would remain confidential.

Results: Results showed that attachment styles were significant predictor of academic dishonesty through which secure attachment style was negative significant predictor of academic dishonesty ($\beta=-0/44$, $p=0/0001$) and insecure attachment styles (avoidant and anxious) were respectively positive significant predictors of academic dishonesty ($\beta=0/13$, $p=0/0001$) and ($\beta=0/36$, $p=0/0001$). Results also revealed that secure attachment style predicted justice sensitivity positively ($\beta=0/41$, $p=0/0001$) and avoidant style predicted justice sensitivity negatively ($\beta=-0/35$, $p=0/0001$). Furthermore, results demonstrated that justice sensitivity mediated the relationship between attachment styles and academic dishonesty. In general; findings confirmed that secure attachment style decreases academic dishonesty through increasing the justice sensitivity.

Conclusion: According to the hypothesis testing results, it can be concluded that Secure adults tended to hold positive self-image and positive image of others; meaning that they had both a sense of worthiness and an expectation that other people were generally responsive and trustworthy. This means that secure students will apply effective and ethical strategies to achieve their educational goals and never intend to violate the rights of others to gain academic legitimacy.

Keywords: Academic Dishonesty; Justice Sensitivity; Secure and Insecure Attachment Styles; Students

Corresponding Author: Leila Mohebbi; **Email:** lmohebbi95@gmail.com

Received: March 16, 2022; **Accepted:** July 27, 2022; **Published Online:** August 09, 2022

Please cite this article as:

Mohebbi L, Jowkar B. Mediating Role of Justice Sensitivity in Relationship between Attachment Styles and Academic Dishonesty. *Faṣḥnāmah-i akhlāq-i pizishkī*, i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics. 2022; 16(47): e4.

مجله اخلاق پزشکی

دوره شانزدهم، شماره چهل و هفتم، ۱۴۰۱

مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی

نقش میانجی حساسیت به عدالت در رابطه بین سبک‌های دلبستگی

و بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان

لیلا محبی^{۱*}، بهرام جوکار^۱

۱. گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: حساسیت به عدالت یک ویژگی باثبات شخصیتی است که با تمایلات رفتار جامعه‌پسند و گرایش‌های دوست‌دوستانه در ارتباط است. دلبستگی ایمن و ارتباط عاطفی عمیق با اطرافیان باعث افزایش حساسیت به عدالت در بین دانشجویان شده است و زمینه را برای صداقت تحصیلی و ارتقای کارآمدی ساختار آموزشی فراهم می‌آورد. با توجه به نقش این سازه شخصیتی در تعیین رفتارهای سالم آموزشی، پژوهش حاضر بر آن است تا با ارائه مدل علی به بررسی پیشایندها و پیامدهای حساسیت به عدالت در فضای آموزشی بپردازد.

روش: این پژوهش از نوع توصیفی در قالب مدل معادلات ساختاری است که در آن روابط بین سبک‌های دلبستگی (متغیر برون‌زا)، حساسیت به عدالت (متغیر واسطه‌ای) و بی‌صدافتی تحصیلی (متغیر ملاک) بر روی دانشجویان دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ مورد بررسی قرار گرفت. مشارکت‌کنندگان ۲۴۳ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شیراز در رشته‌های علوم انسانی، علوم پایه و علوم پرستاری بودند. این افراد پرسشنامه حساسیت به عدالت (Schmitt و همکاران)، مقیاس سبک‌های دلبستگی بزرگسالان (Collins & Read) و مقیاس بی‌صدافتی تحصیلی (Bashir & Bala) را تکمیل نمودند. برای تعیین روایی ابزارها از روش تحلیل عامل تأییدی و جهت احراز پایایی مقیاس‌ها از آلفای کرونباخ استفاده شد. به منظور بررسی مدل پژوهش از روش مدلیابی معادلات ساختاری و برای تعیین نقش واسطه‌گری متغیر میانجی از روش Bootstrap در نرم‌افزار SPSS 23 و AMOS 24 استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی: شرکت‌کنندگان پس از اطلاع از اهداف پژوهش و کسب اطمینان از محرمانه‌ماندن پاسخ‌ها، پرسشنامه‌ها را به صورت برخط (آنلاین) تکمیل کردند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که سبک‌های دلبستگی پیش‌بین بی‌صدافتی تحصیلی بوده است، بدین شکل که سبک دلبستگی ایمن به طور منفی و معنادار ($\beta = -0.44$, $p = 0.001$) و سبک‌های دلبستگی ناایمن (سبک اجتنابی و اضطرابی) به ترتیب به صورت مثبت و معنادار بی‌صدافتی تحصیلی را پیش‌بینی کردند ($\beta = 0.13$, $p = 0.001$) و ($\beta = 0.36$, $p = 0.001$). نتایج همچنین روشن ساخت که دلبستگی ایمن پیش‌بین مثبت و معنی‌دار ($\beta = 0.41$, $p = 0.001$) و دلبستگی اجتنابی پیش‌بین منفی و معنی‌دار حساسیت به عدالت است ($\beta = -0.35$, $p = 0.001$). علاوه بر این نتایج حاکی از آن بود که حساسیت به عدالت در رابطه سبک‌های دلبستگی و بی‌صدافتی تحصیلی نقش واسطه‌ای معناداری دارد. در مجموع می‌توان بیان داشت که سبک دلبستگی ایمن به واسطه افزایش حساسیت به عدالت موجب کاهش بی‌صدافتی در تحصیل می‌شود.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها بیان می‌دارد که دلبستگی ایمن موجب ایجاد تصویر ارزشمندی از خود و تصویر پاسخگو و قابل اعتمادی از دیگران در فرد می‌شود. این موضوع باعث می‌شود تا دلبستگان ایمن از راهبردهای مؤثر و اخلاقی برای رسیدن به اهداف آموزشی خود استفاده کنند و هرگز درصدد کسب مشروعیت تحصیلی به قیمت تقلب و تضییع حقوق دیگران نباشند.

واژگان کلیدی: بی‌صدافتی تحصیلی؛ حساسیت به عدالت؛ سبک‌های دلبستگی ایمن و ناایمن؛ دانشجویاننویسنده مسئول: لیلا محبی؛ پست الکترونیک: lmohebbi95@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۰۵؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۵/۱۸

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Mohebbi L, Jowkar B. Mediating Role of Justice Sensitivity in Relationship between Attachment Styles and Academic Dishonesty. Faşlñamah-i akhlāq-i pizishkī, i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics. 2022; 16(47): e4.

مقدمه

عدالت یکی از مفاهیم بنیادین در زندگی اجتماعی بشر است. انسان‌ها تمایل دارند که با آن‌ها به عدالت رفتار شود و هر آنچه را که شایسته آنان است به دست آورند. آن‌ها همچنین خواهان عدالت برای دیگران هستند و ترجیح می‌دهند که با دیگران نیز به عدالت رفتار شود (۱). با این حال، افراد در میزان توجه به مسائل مربوط به عدالت یا بی‌عدالتی به طور نظام‌مند با هم تفاوت دارند (۲) که این موضوع، زمینه‌ساز مطرح‌شدن اصطلاح حساسیت به عدالت بود. حساسیت به عدالت معیاری است که تفاوت‌های فردی پایدار را در اهمیت شخصی هنجارهای عدالت نشان می‌دهد. تصور می‌شود که افراد دارای حساسیت به عدالت بالا نسبت به نشانه‌های مربوط به عدالت هوشیار هستند، اغلب بی‌عدالتی را درک می‌کنند، حتی نشانه‌های مبهم را ناعادلانه تفسیر می‌کنند، در مورد بی‌عدالتی نشخوار فکری دارند و در مواجهه با بی‌عدالتی احساس استرس می‌کنند (۳).

Sabbagh & Schmitt (۴) معتقدند که انسان‌ها به صورت نظام‌مند ادراک متفاوتی از بی‌عدالتی داشته و واکنش‌های شناختی، هیجانی و رفتاری متفاوتی از خود بروز می‌دهند. این واکنش‌ها در حوزه‌های مختلف دیده می‌شود و یکی از این حوزه‌ها، حوزه آموزشی و رفتارهای مخرب آموزشی مانند بی‌صدافتی تحصیلی است که مورد غفلت قرار گرفته است. بی‌صدافتی تحصیلی را می‌توان به عنوان هر عمل فریبکارانه یا غیر منصفانه‌ای تعریف کرد که برای ایجاد نتیجه مطلوب‌تر در امتحان، مقاله، تکلیف منزل یا سایر ارزیابی‌های یادگیری انجام می‌شود (۵). بی‌صدافتی تحصیلی چالش بزرگی است که همه مؤسسات آموزش عالی با اشکال مختلف آن مانند تقلب، سرقت ادبی و جعل رو به رو هستند (۶). پژوهشی که حساسیت به عدالت را بر روی بی‌صدافتی تحصیلی بررسی کرده باشد، یافت نشد. با این حال، مطالعات اندکی نقش عدالت را بر روی رفتارهای تقلب نشان داده‌اند. Peled و همکاران نشان دادند که «بی‌عدالتی ادراک‌شده در مدرسه» نقش واسطه‌ای را در توضیح رابطه بین عملکرد تحصیلی و

رفتار تقلب ایفا می‌کند (۷). نتایج مطالعه دیگری نشان می‌دهد که هرچه شرکت‌کنندگان در حساسیت نسبت به ارتکاب بی‌عدالتی (ترس از انجام رفتار ناعادلانه) امتیاز بیشتری کسب کنند، احتمال تقلب در آن‌ها کمتر است (۸).

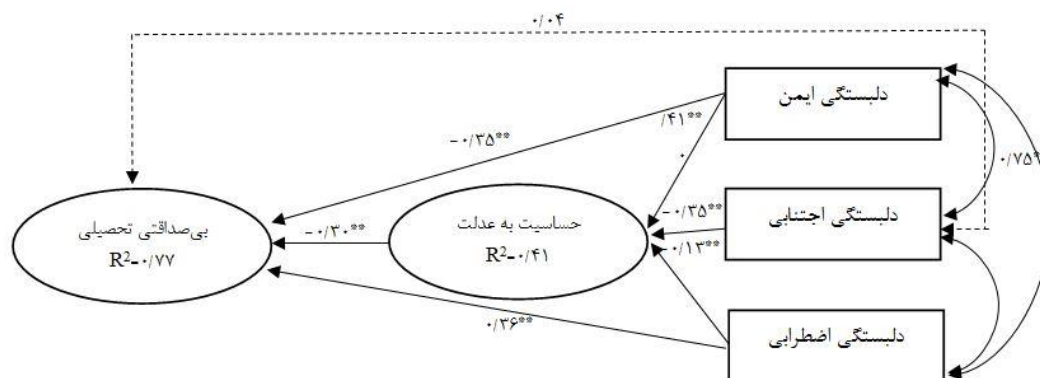
Chudzicka-Czupala (۹) نیز نقش پیش‌بینی‌کننده‌های مهم کانون کنترل، حساسیت عدالت، و برخی ابعاد فلسفه فردی برای پذیرش رفتار غیر صادقانه تحصیلی را بیان کرد. همانطور که مطالعات نشان داده‌اند، حساسیت به عدالت می‌تواند بر رفتار تقلب تأثیر بگذارد. با این حال، بی‌صدافتی تحصیلی مفهومی گسترده‌تر از تقلب است که مصادیق فراوان دارد.

از طرفی، پیش‌آیندهایی که منجر به حساسیت به عدالت می‌شوند، نیز حائز اهمیت هستند. مطالعات پیشین تأثیر عوامل فردی نظیر سن، جنس، تحصیلات (۱۰) و عوامل شخصیتی نظیر پنج عامل بزرگ شخصیت، خودکارآمدی و اعتماد بین فردی (۱) را بر حساسیت به عدالت شناسایی کرده‌اند. با این وجود، شناسایی پیش‌آیندهای محیطی و خانوادگی کمتر مورد توجه بوده است. دلبستگی و سبک‌های آن، یکی از پایدارترین کارکردهای خانواده هستند که تأثیرات باثباتی بر روابط بعدی فرد می‌گذارد و به عنوان پیش‌آیند مهمی در شکل‌گیری موضوعات اخلاقی در نظر گرفته می‌شود. کودک، از طریق تعاملات اولیه با مراقب، یک بازنمایی درونی سیستمی از قوانین را به دست می‌آورد که تعیین می‌کند قضاوت‌های درست و نادرست چگونه باید ادراک، تفسیر و استفاده شوند. به طور کلی، مدل دلبستگی چارچوبی جهان شمول و عمیق برای استدلال اخلاقی ارائه می‌دهد که به طور یکسان در ساختار همه قضاوت‌های اخلاقی، بدون توجه به محتوای آن‌ها، وجود دارد. این موضوع که چارچوب مسائل اخلاقی به پیوندهای اولیه وابستگی بین کودک و مراقب او مرتبط است، جدید نیست. این ایده توسط نظریه دلبستگی John Bowlby و اخلاق مراقبتی Carol Gilligan که بر اهمیت رشد اخلاقی در روابط اولیه بین مادر و نوزاد تأکید می‌کنند، نیز بیان شده است (۱۱). در بررسی سوابق پژوهشی ارتباط بین سبک‌های دلبستگی بر حساسیت به عدالت، پژوهشی که به طور مستقیم به بررسی ارتباط بین این دو

گرفته می‌شود که اعمال فرد را هدایت می‌کند (۴) و بخشی از ساختار اخلاقی وی محسوب می‌شود، بنابراین این چنین در نظر گرفته می‌شود که سبک‌های دلبستگی در شکل‌گیری حساسیت به عدالت نیز نقش خواهند داشت.

به طور کلی می‌توان بیان کرد که در زمینه تأثیر حساسیت به عدالت در ساختار آموزشی، نقش بالقوه آن در تعیین پیامدهای سازگاران و ناسازگاران تحصیلی مورد غفلت قرار گرفته است و با وجود توجه فراوان به عدالت و حساسیت نسبت به آن، مطالعات بسیار اندکی به نقش آن در نظام آموزشی پرداخته‌اند. بنابراین این حوزه با دو کاستی اصلی مواجه است که درخور تدبّر است و می‌بایست در جهت رفع آن کوشید. نخست اینکه نقش حساسیت به عدالت در ساختار آموزشی و پیامدهای تحصیلی آن مورد بررسی قرار گیرد؛ دوم اینکه پیش‌آیندهای آن تعیین و بررسی شوند. از این رو پژوهش حاضر از یکسو به دنبال بررسی تأثیر سبک‌های دلبستگی بر بی‌صدافتی تحصیلی به طور مستقیم و از سوی دیگر بررسی این ارتباط با نقش میانجی‌گری حساسیت به عدالت بود. بنابراین سبک‌های دلبستگی به عنوان متغیر برون‌زاد، حساسیت به عدالت به عنوان متغیر واسطه‌ای و بی‌صدافتی تحصیلی به عنوان متغیر درون‌زاد مورد بررسی قرار گرفتند (شکل ۱).

متغیر پرداخته باشد، یافت نشد. در این زمینه می‌توان به پژوهش‌هایی همچون ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و مؤلفه‌های عدالت یا متغیرهای مشابه با آن همانند عدالت رویه‌ای، رشد هویت و قضاوت اخلاقی اشاره کرد. Nelson و همکاران (۱۲)، در پژوهش خود بر روی ۱۶۰ بزرگسال نشان دادند که دلبستگی اضطرابی، پاسخگویی نسبت به عدالت رویه‌ای همسر را تعدیل می‌کند و افراد دلبسته ناایمن در تعارضات خود سازش کمتری را نسبت به هم سن و سالان خود تجربه می‌کردند. افزون بر این، در پژوهش دیگری که به انجام سه مطالعه در زمینه ارتباط بین دلبستگی به بزرگسالان و قضاوت اخلاقی پرداختند، نتایج نشان دادند که افراد با سبک‌های دلبستگی ناایمن در قضاوت‌های اخلاقی از بنیان‌های اخلاقی ضعیف‌تری برخوردار هستند. همچنین نیمرخ اخلاقی آسیب‌رساندن و تقلب نیز در افراد با سبک دلبستگی اجتنابی، بالاتر بود و افراد با سبک دلبستگی اضطرابی، در مقایسه با سبک اجتنابی، ملاحظات اخلاقی و سواستی تری از خود نشان دادند (۱۳). مطالعات همچنین بیان می‌کنند که سبک‌های دلبستگی پیش‌بینی‌کننده رشد اخلاقی هستند (۱۴) و سبک دلبستگی ایمن، هویت اخلاقی را به طور مثبت و سبک دلبستگی اجتنابی و سبک دلبستگی اضطرابی هویت اخلاقی را به طور منفی پیش‌بینی می‌کنند (۱۵). از آنجا که عدالت به عنوان کامل‌ترین معیار اخلاقی در نظر

شکل ۱: مدل نهایی پژوهش

روش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی در قالب مدل معادلات ساختاری است که در آن روابط بین سبک‌های دلبستگی (متغیر برون‌زاد)، حساسیت به عدالت (متغیر واسطه‌ای) و بی‌صدافتی تحصیلی (متغیر ملاک) مورد بررسی قرار خواهد گرفت. جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۴۳ نفر از دانشجویان کارشناسی دانشگاه شیراز در رشته‌های علوم انسانی، پرستاری و مامایی است که در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری غیر احتمالی در دسترس استفاده شد و به منظور تعیین حجم نمونه، تعداد مسیرهای مورد آزمون در مدل، ملاک تعیین حجم نمونه قرار گرفت. طبق نظر Kline (۱۶) به ازای هر مسیر می‌توان حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۰ نفر را انتخاب کرد. در پژوهش حاضر به ازای هر مسیر ۲۰ نفر انتخاب شدند. با توجه به اینکه ۱۲ مسیر در مدل پژوهش حاضر وجود دارد، تعداد مشارکت‌کنندگان لازم ۲۴۰ دانشجوی برآورد شد. به دلیل آنکه ممکن بود با موارد از دست‌رفته مواجه شویم، تعداد ۳۰۰ نفر انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش حاضر عبارت بودند از: دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه شیراز، اشتغال به تحصیل داشتن، رضایت آگاهانه و تمایل به همکاری داشتن. ملاک‌های خروج عبارت بودند از: داشتن مشکل بینایی (برای خواندن پرسشنامه) و انصراف از شرکت در پژوهش. پس از گویه‌سازی پرسشنامه‌های پژوهش، دریافت مجوزها، ابزارهای پژوهش که شامل مقیاس دلبستگی بزرگسالان (Revised Adult Attachment Scale; RAAS) (Collins & Read) (۱۷)، مقیاس حساسیت به عدالت (Schmitt و همکاران) (۱)، و مقیاس بی‌صدافتی تحصیلی (Bashir & Bala) (۱۸) بودند، در پلتفرم گوگل فرم به صورت برخط (آنلاین) ساخته شدند. دستورالعمل آزمون و فرم رضایت در ابتدای پرسشنامه‌ها قرار داده شد، سپس لینک پرسشنامه توسط کارشناس آموزش در گروه‌های دانشجویان ارسال شد. از شرکت‌کنندگان درخواست شد تا سؤالات را با دقت خوانده و در کمال صداقت پاسخ دهند. به آن‌ها گفته شد که اطلاعات

محرمانه است و ذکر نام و نام خانوادگی‌شان الزامی نیست. از میان ۳۰۰ دانشجوی مقطع کارشناسی، پس از حذف موارد مخدوش، ۲۴۳ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات، از نرم‌افزارهای SPSS 23 و AMOS 24 استفاده شد. در این زمینه، برای دستیابی به اطلاعات اولیه در مورد متغیرهای اندازه‌گیری‌شده، شاخص‌های آماری نظیر میانگین و انحراف معیار و همچنین ماتریس همبستگی متغیرها محاسبه شد. در ادامه جهت بررسی ارتباطات موجود در مدل پیشنهادی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری به وسیله نرم‌افزار آماری AMOS استفاده شد. همچنین جهت مشخص کردن نقش میانجی متغیرها از دستور Bootstrap در نرم‌افزار AMOS استفاده شد. لازم به ذکر است که برای تعیین برازش مدل شاخص‌های CFI، NFI، AGFI، GFI، RMSEA و χ^2 تعدیل‌شده مورد استفاده قرار گرفت.

ابزارهای مورد استفاده در پژوهش حاضر عبارتند از:

۱-۳. پرسشنامه‌ها شامل مقیاس دلبستگی بزرگسالان (RAAS): این مقیاس شامل خودارزیابی از مهارت‌های ایجاد روابط و خود توصیفی شیوه شکل‌دهی روابط دلبستگی نسبت به پیکره‌های دلبستگی نزدیک است که توسط Collins & Read در سال ۱۹۹۰ تهیه شده (۱۹) و شامل ۱۸ گویه و در یک طیف ۵ درجه‌ای (از به هیچ‌وجه با خصوصیات من تطابق ندارد: ۱، تا کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد: ۵) نمره‌گذاری می‌شود. در این مقیاس سه خرده‌مقیاس، اضطراب (A)، نزدیک‌بودن (C) و وابستگی (D) وجود دارد که به ترتیب در تطابق با خرده‌مقیاس‌های دلبستگی اضطرابی - دوسوگرا، ایمن و اجتنابی هستند (۱۹). در مقیاس اصلی برای بررسی روایی از تحلیل عامل اکتشافی استفاده شد که سه عامل ایمن، اضطرابی و اجتنابی استخراج گردید که از روایی قابل قبولی برخوردار بودند. همچنین برای محاسبه پایایی این مقیاس از روش ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شد که این ضریب برای مقیاس‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۸۵ گزارش شد (۱۹). در ایران نیز پایایی این

(PCLOSE=۰/۱۲)، نشان دادند که مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

۳-۳. مقیاس بی‌صدافتی تحصیلی: مقیاس بی‌صدافتی تحصیلی توسط (۱۸) Bashir & Bala تدوین شده است. این مقیاس شامل ۲۳ گویه است و جهت سنجش بی‌صدافتی تحصیلی در دانشجویان با شش بعد تقلب در آزمون (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵)، سرقت علمی (گویه‌های ۶، ۷، ۸ و ۹)، کمک بیرونی (گویه‌های ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳)، تقلب پیشین (گویه‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۶)، تحریف (گویه‌های ۱۷، ۱۸ و ۱۹) و دروغ درباره تکالیف تحصیلی (گویه‌های ۲۰، ۲۱، ۲۲ و ۲۳) طراحی شده است. گویه‌های این مقیاس بر روی طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از هرگز (نمره ۰) تا همیشه (نمره ۴) نمره‌گذاری می‌شوند. Bashir & Bala (۱۸) روایی محتوایی را با استفاده از نظر مساعد متخصصان به دست آوردند و روایی صوری آن بر روی ۹۰۰ دانشجوی دوره کارشناسی مناسب به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ کل نیز ۰/۸۱ گزارش شد (۱۸). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های تقلب در آزمون ۰/۸۶، سرقت علمی ۰/۸۷، کمک بیرونی ۰/۸۴، تقلب پیشین ۰/۸۱، تحریف ۰/۸۷ و دروغ درباره تکالیف تحصیلی ۰/۸۵ محاسبه شد. افزون بر این، برای کل مقیاس ۰/۹۶ به دست آمد. روایی تحلیل عامل تأییدی حاکی از این است که تمام ضرایب گویه‌ها با خرده‌مقیاس‌های خود معنادار شدند. همچنین شاخص‌های برازش این مدل ($\chi^2=1/42$)، (CFI=۰/۹۸)، (GFI=۰/۹۰)، (AGFI=۰/۸۷)، (TLI=۰/۹۷)، (IFI=۰/۹۸)، (RAMSEA=۰/۰۴) (PCLOSE=۰/۸۹) نشان دادند که مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

یافته‌ها

در این بخش، داده‌های گردآوری‌شده مورد تحلیل آماری قرار گرفته و نتایج حاصل از این تحلیل‌ها ارائه گردیده است. بخش نخست به گزارش یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش اختصاص دارد. در ادامه برای بررسی شرایط لازم

پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۲ تعیین شد. روایی تأییدی آن نیز با استفاده از شاخص‌های برازش (GFI=۰/۹۵، $\chi^2/df=3/45$ ، RMSEA=۰/۰۴۱، NFI=۰/۹۴، CFI=۰/۹۵) (۲۰). در پژوهش حاضر نیز روایی این مقیاس به روش تحلیل عامل تأییدی و پایایی به روش آلفای کرونباخ محاسبه شد. پایایی ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های سبک دلبستگی ایمن ۰/۷۵ (با حذف گویه ۵)؛ سبک دلبستگی اجتنابی ۰/۷۱ (با حذف گویه ۱۷) و سبک دلبستگی اضطرابی ۰/۸۲ به دست آمد. تمام ضرایب گویه‌ها با خرده‌مقیاس‌های خود معنادار شدند. همچنین شاخص‌های برازش این مدل ($\chi^2=1/82$)، (CFI=۰/۹۷)، (GFI=۰/۹۲)، (AGFI=۰/۸۸)، (TLI=۰/۹۷)، (IFI=۰/۹۷)، (RAMSEA=۰/۰۵) و (PCLOSE=۰/۱۵) نشان دادند که مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

۳-۲. مقیاس حساسیت به عدالت: مقیاس حساسیت به عدالت Schmit و همکاران (۱)، دارای ۴۰ گویه و شامل ۴ خرده‌مقیاس (هر خرده‌مقیاس ۱۰ گویه) قربانی بی‌عدالتی، نظاره‌گر بی‌عدالتی، ذی‌نفع در بی‌عدالتی و مرتکب بی‌عدالتی است. برای پاسخگویی به این ۴۰ گویه از لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (کاملاً) استفاده می‌شود. برای بررسی پایایی این مقیاس در نسخه اصلی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب پایایی به دست‌آمده برابر ۰/۹۴ بود که نشان از پایایی مطلوب این مقیاس داشت. همچنین برای بررسی روایی از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده شد که نتایج آن نیز نشان از روایی مطلوب مقیاس داشت (۱). در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های قربانی بی‌عدالتی ۰/۹۳، نظاره‌گر بی‌عدالتی ۰/۹۴، ذی‌نفع بی‌عدالتی ۰/۹۲ و مرتکب بی‌عدالتی ۰/۹۵ به دست آمد. همچنین این ضریب برای کل مقیاس ۰/۹۶ به دست آمد و تمام ضرایب مسیر خرده‌مقیاس‌ها به گویه‌ها معنادار است. همچنین شاخص‌های برازش این مدل ($\chi^2=1/69$)، (CFI=۰/۹۳)، (GFI=۰/۷۹)، (AGFI=۰/۷۶)، (TLI=۰/۹۳)، (IFI=۰/۹۳)، (RAMSEA=۰/۰۵)

جهت آزمون مدل پژوهش، روابط ساده بین متغیرها در قالب یک ماتریس همبستگی ارائه شده است. در بخش بعدی که به آزمون مدل اختصاص دارد، شاخص‌های برازش مدل و یافته‌های به دست آمده از تحلیل مدل‌سازی معادلات ساختاری بر اساس فرضیه‌های پژوهش گزارش شده است.

میانگین سن شرکت‌کنندگان $25/58 \pm 4/04$ بود. از بین شرکت‌کنندگان ۱۳۰ نفر (۵۴/۲ درصد) زن و ۱۰۹ نفر (۴۵/۴ درصد) مرد و ۴ نفر عدم پاسخ بودند. در جدول ۱ یافته‌های توصیفی از جمله میانگین، انحراف معیار، کمترین نمره و بیشترین نمره متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱: میانگین، انحراف معیار و حداقل و حداکثر نمرات متغیرهای پژوهش

نقش متغیر	متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره
برون‌زاد	دلبستگی ایمن	۱۴/۰۷	۳/۰۰۸	۸	۲۰
	دلبستگی اجتنابی	۱۴/۳۷	۳/۲۷	۷	۲۲
	دلبستگی اضطرابی	۱۹/۰۸	۳/۶۶	۱۰	۳۱
واسطه‌ای	قربانی بی‌عدالتی	۳۹/۴۶	۷/۳۴	۹	۵۰
	نظاره‌گر بی‌عدالتی	۳۵/۴۴	۶/۹۹	۱۰	۵۰
	ذینفع بی‌عدالتی	۳۴/۴۷	۶/۶۵	۱۴	۵۰
	مرتکب بی‌عدالتی	۳۵/۶۵	۶/۶۱	۱۸	۵۰
	حساسیت به عدالت	۱۴۵/۰۲	۲۲/۱۹	۸۴	۱۸۹
درون‌زاد	تقلب در آزمون	۱۰/۲۴	۳/۹۵	۵	۱۹
	سرقت علمی	۸/۲۹	۳/۳۹	۴	۱۷
	کمک بیرونی	۷/۶۰	۳/۲۲	۴	۱۵
	تقلب پیشین	۵/۹۵	۲/۵۱	۳	۱۵
	تحریف	۵/۸۷	۲/۵۸	۳	۱۲
	دروغ درباره تکالیف	۸/۲۴	۳/۴۳	۴	۱۷
	بی‌صدافتی تحصیلی	۴۶/۲۰	۱۶/۸۹	۲۳	۸۶

همانطور که در جدول ۱ بیشترین میانگین مربوط به حساسیت به عدالت با مقدار ۱۴۵/۰۲ و همچنین بیشترین انحراف معیار نیز مربوط به حساسیت به عدالت با مقدار ۲۲/۱۹ به دست آمد. در ادامه به بررسی همبستگی بین متغیرها پرداخته می‌شود.

روابط ساده و اولیه بین متغیرها با محاسبه ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت. در جدول ۲ ماتریس همبستگی (مرتب به صفر) بین متغیرهای پژوهش نشان داده

شده است. با توجه به نتایج مشاهده شده در این جدول، روابط بسیاری از متغیرهای برون‌زاد، واسطه‌ای و درون‌زاد به صورت مثبت و منفی معنی‌دار است. همچنین دامنه ضرایب همبستگی بین کل متغیرهای مورد مطالعه از ۰/۰۰۱- تا ۰/۹۰ است. علاوه بر این روابط بین متغیرهای پژوهش، در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار شده‌اند.

جدول ۲: همبستگی بین متغیرها

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
دلبستگی ایمن	۱														
دلبستگی اجتنابی	-۰/۶۹**	۱													
دلبستگی اضطرابی	-۰/۷۱**	۰/۶۴**	۱												
قربانی بی‌عدالتی	۰/۰۰۸**	۰/۰۵**	-۰/۰۸**	۱											
نظاره‌گر بی‌عدالتی	۰/۴۴**	-۰/۴۶**	-۰/۳۳**	۰/۴۹**	۱										
ذی‌نفع بی‌عدالتی	۰/۴۴**	-۰/۴۴**	-۰/۳۵**	۰/۳۹**	۰/۷۷**	۱									
مرتکب بی‌عدالتی	۰/۵۹**	-۰/۵۵**	-۰/۵۴**	۰/۲۳**	۰/۶۷**	۰/۶۴**	۱								
حساسیت به عدالت	-۰/۴۵**	-۰/۴۶**	-۰/۴۰**	۰/۶۷**	۰/۹۰**	۰/۸۶**	۰/۷۷**	۱							
تقلب در آزمون	-۰/۷۰**	۰/۵۲**	۰/۶۴**	-۰/۰۱**	-۰/۳۹**	-۰/۴۳**	-۰/۵۷**	-۰/۴۳**	۱						
سرقت علمی	-۰/۷۰**	۰/۶۱**	۰/۶۸**	-۰/۰۴**	-۰/۴۳**	-۰/۴۱**	-۰/۶۱**	-۰/۴۴**	۰/۷۷**	۱					
کمک بیرونی	-۰/۶۵**	۰/۵۶**	۰/۶۵**	-۰/۰۳**	-۰/۳۸**	-۰/۳۹**	-۰/۴۷**	-۰/۳۹**	۰/۶۴**	۰/۷۱**	۱				
تقلب پیشین	-۰/۶۸**	۰/۵۸**	۰/۶۷**	-۰/۰۶**	-۰/۴۰**	-۰/۴۶**	-۰/۵۷**	-۰/۴۵**	۰/۷۳**	۰/۷۹**	۰/۷۱**	۱			
تحریف	-۰/۶۸**	۰/۵۹**	۰/۶۴**	-۰/۰۱**	-۰/۳۹**	-۰/۴۶**	-۰/۵۴**	-۰/۴۰**	۰/۷۳**	۰/۷۴**	۰/۸۳**	۰/۸۱**	۱		
دروغ درباره تکالیف	-۰/۷۱**	۰/۵۹**	۰/۶۷**	-۰/۰۱**	-۰/۴۳**	-۰/۴۶**	-۰/۵۹**	-۰/۴۵**	۰/۷۷**	۰/۷۳**	۰/۷۷**	۰/۸۱**	۰/۸۱**	۱	
بی‌صدافتی تحصیلی	-۰/۷۸**	۰/۶۵**	۰/۷۴**	-۰/۰۲**	-۰/۴۶**	-۰/۴۸**	-۰/۶۳**	-۰/۴۸**	۰/۸۶**	۰/۸۹**	۰/۸۶**	۰/۸۹**	۰/۸۸**	۰/۹۰**	۱

$P < ۰/۰۱**$

بر اساس مبانی نظری و پیشینه تحقیقاتی مدلی طراحی شد که در آن سبک‌های دلبستگی بزرگسالان به عنوان متغیر برون‌زاد، بی‌صدافتی تحصیلی به عنوان متغیر درون‌زاد و حساسیت به عدالت به عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شد. شاخص‌های برازش مدل نهایی پژوهش به تفکیک شاخص‌ها، در جدول ۳ گزارش شده است.

همانطور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود، شاخص‌های مطلق (مجدور کای، ریشه دوم میانگین مجذورات باقیمانده و نیکویی برازش نسبت به جامعه) نسبی (برازش تطبیقی، برازش هنجار شده، برازش رشد یابنده، برازش نسبی و شاخص تاکر - لويس) و ایجازی (برازش تعدیل‌یافته ایجازی) گزارش شده است. این شاخص‌ها قبل از اصلاح مدل، نشان می‌دهد که مدل در ابتدا

از برازش مطلوبی برخوردار نبود. پس از انجام اصلاحات و حذف مسیرهای پیشنهادی غیر معنادار از مدل، برازش مدل مطلوب شد. پس از تعیین برازش مدل، وزن رگرسیون متغیرهای پژوهش و اثرات مستقیم آن‌ها در ذیل هر فرضیه ارائه شده است. همانطور که ذکر آن گذشت، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بی‌صدافتی تحصیلی بر اساس سبک‌های دلبستگی با واسطه‌گری حساسیت به عدالت صورت گرفته است. پیش از پرداختن به این هدف لازم است به صورت جزئی روابط بین متغیرها بررسی شود. بنابراین به بررسی اثر سبک‌های دلبستگی بر بی‌صدافتی تحصیلی و حساسیت به عدالت و اثر حساسیت به عدالت بر بی‌صدافتی تحصیلی پرداخته شده است.

جدول ۳: شاخص‌های برازش مدل

مدل	X ² /df	P	CFI	NFI	IFI	RFI	TLI	AGFI	RMSEA	PCLOSE
قبل از اصلاح	۳/۷۸	۰/۰۰۰۱	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۸۹	۰/۹۱	۰/۸۰	۰/۱۱	۰/۰۰۰۱
بعد از اصلاح	۱/۷۸	۰/۰۰۰۱	۰/۹۸	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۹۵	۰/۹۸	۰/۹۰	۰/۰۵	۰/۲۵

بر طبق نتایج به دست آمده (جدول ۴) نشان داده می‌شود که مسیر دلبستگی ایمن ($\beta = -۰/۴۴$, $p = ۰/۰۰۰۱$)، دلبستگی

اجتنابی ($\beta = ۰/۱۲$, $p = ۰/۰۰۰۱$) و دلبستگی اضطرابی ($\beta = ۰/۳۶$, $p = ۰/۰۰۰۱$) بر بی‌صدافتی تحصیلی معنادار است.

جدول ۴: ضرایب اثرات مستقیم موجود در مدل ساختاری

مسیر	بتای استاندارد نشده (B)	بتای استاندارد (β)	خطای معیار	t	P	R	R ²	R ² تعدیل شده
دلبستگی ایمن بر بی‌صدافتی تحصیلی	-۰/۴۵	-۰/۴۴	۰/۰۵	-۷/۱۶	۰/۰۰۰۱			
دلبستگی اجتنابی بر بی‌صدافتی تحصیلی	۰/۱۲	۰/۱۳	۰/۰۵	۲/۳۲	۰/۰۰۰۱	۰/۸۴	۰/۷۱	۰/۷۰
دلبستگی اضطرابی بر بی‌صدافتی تحصیلی	۰/۳۰	۰/۳۶	۰/۰۵	۶/۳۱	۰/۰۰۰۱			
دلبستگی ایمن بر حساسیت به عدالت	۰/۲۰	۰/۴۱	۰/۰۸	۲/۵۳	۰/۰۰۰۱			
دلبستگی اجتنابی بر حساسیت به عدالت	-۰/۱۶	-۰/۳۵	۰/۰۶	-۲/۴۴	۰/۰۰۰۱	۰/۶۴	۰/۴۱	۰/۴۰
دلبستگی اضطرابی بر حساسیت به عدالت	-۰/۰۵	-۰/۱۳	۰/۰۳	-۱/۴۴	۰/۱۵			
حساسیت به عدالت بر بی‌صدافتی تحصیلی	-۰/۶۱	-۰/۳۰	۰/۰۴	-۲/۵۱	۰/۰۱	۰/۸۴	۰/۷۱	۰/۷۰

همچنین در بررسی مسیرهای سبک‌های دلبستگی بر حساسیت به عدالت مشخص شد که دلبستگی ایمن بر حساسیت به عدالت اثر مثبت و معنادار دارد ($p=۰/۰۰۰۱$ ، $\beta=۰/۴۱$). همچنین مشخص شد که دلبستگی اجتنابی بر حساسیت به عدالت اثر منفی و معنادار دارد ($p=۰/۰۰۰۱$ ، $\beta=-۰/۳۵$). در نهایت مشخص شد که حساسیت به عدالت بر

بی‌صدافتی تحصیلی اثر منفی و معنادار دارد ($p=۰/۰۰۰۱$ ، $\beta=-۰/۵۸$). به منظور بررسی معناداری نقش واسطه‌گری حساسیت به عدالت در رابطه بین سبک‌های دلبستگی با بی‌صدافتی تحصیلی از دستور bootstrap در نرم‌افزار AMOS استفاده شد. جدول ۵ شامل اثرات غیر مستقیم و اثرات کلی متغیرهای پژوهش است.

جدول ۵: ضرایب اثرات غیر مستقیم و کل موجود در مدل با استفاده از bootstrap

مسیر	اثر غیر مستقیم	P	اثر کل
دلبستگی ایمن - حساسیت به عدالت - بی‌صدافتی تحصیلی	-۰/۱۹	۰/۰۰۷	-۰/۵۵
دلبستگی اجتنابی - حساسیت به عدالت - بی‌صدافتی تحصیلی	۰/۱۸	۰/۰۰۶	۰/۲۲
دلبستگی اضطرابی - حساسیت به عدالت - بی‌صدافتی تحصیلی	۰/۰۴	۰/۳۱	۰/۳۴

همان‌گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، دلبستگی ایمن از طریق حساسیت به عدالت، بی‌صدافتی تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد ($p=۰/۰۰۷$ ، $\beta=-۰/۱۹$). همچنین مشخص شد که دلبستگی اجتنابی نیز از طریق حساسیت به عدالت بی‌صدافتی تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد ($p=۰/۰۰۶$ ، $\beta=۰/۱۸$).

ولیکن مشخص شده است که دلبستگی اضطرابی از طریق حساسیت به عدالت نمی‌تواند بی‌صدافتی تحصیلی را تحت تأثیر قرار دهد ($p=۰/۳۱$ ، $\beta=۰/۰۴$). همانطور که در شکل ۱ مشاهده می‌شود، مسیر دلبستگی ایمن با کنترل حساسیت به عدالت بی‌صدافتی تحصیلی را به طور

منفی و معنی‌دار پیش‌بینی می‌کند ($\beta = -0.35, p = 0.0001$) و مسیر دلبستگی اضطرابی با کنترل حساسیت به عدالت بی‌صدافتی تحصیلی را به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی می‌کند ($\beta = 0.36, p = 0.0001$). همچنین مشخص شده است که مسیر دلبستگی اجتنابی با کنترل حساسیت به عدالت نمی‌تواند بی‌صدافتی تحصیلی را پیش‌بینی نماید ($p = NS$). در خصوص حساسیت به عدالت همانطور که در شکل آمده با کنترل انواع سبک‌های دلبستگی بی‌صدافتی به شکل منفی و معنی‌دار پیش‌بینی شد ($\beta = -0.30, p = 0.0001$). همچنین نتایج تحلیل مسیرها نشان می‌دهد که در مجموع متغیرهای پژوهش ۷۷ درصد واریانس بی‌صدافتی تحصیلی را پیش‌بینی نموده‌اند ($R^2 = 0.77, p = 0.0001$).

بحث

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌گری حساسیت به عدالت در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان بود. یافته‌های پژوهش حاضر در این زمینه نشان داد که حساسیت به عدالت نقش میانجی معنادار بین رابطه سبک‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی با بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان دارد. این یافته بدان معناست که اگر افراد دارای سبک ایمن باشند، با افزایش حساسیت به عدالت آنان، بی‌صدافتی تحصیلی در آن‌ها کاهش می‌یابد و در صورتی که افراد دارای سبک دلبستگی اجتنابی باشند با کاهش حساسیت به عدالت آنان، بی‌صدافتی تحصیلی در آن‌ها افزایش پیدا می‌کند و این امر هم به صورتی رخ می‌دهد که تأثیر سبک دلبستگی اجتنابی به صورت غیر مستقیم بر بی‌صدافتی تحصیلی در مقایسه با زمان تأثیر آن به طور مستقیم از اندازه اثر بیشتری برخوردار است.

پژوهشی که نقش سبک‌های دلبستگی را بر حساسیت به عدالت به طور مستقیم بررسی کرده باشد، یافت نشد. با این حال، به دلیل اینکه حساسیت به عدالت یکی از مؤلفه‌های اخلاقیات است و بررسی پیشینه، رابطه سبک‌های دلبستگی را با متغیرهای مشابه همانند عدالت رویه‌ای، رشد هویت اخلاقی

و قضاوت اخلاقی نشان داده‌اند، بنابراین یافته‌ها با تمامی نظریه‌ها و مطالعاتی که نقش سبک‌های دلبستگی را بر این موارد نشان داده، هم‌راستا است. اسماعیلی و همکاران رابطه بین سبک‌های فرزند پروری و رشد اخلاقی کودکان پیش‌دبستانی را با واسطه دلبستگی کودکان بر روی ۱۲۸ کودک (۶۴ دختر و ۶۴ پسر) از ۸ پیش‌دبستانی استان تهران انجام دادند (۱۴). نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک‌های فرزندپروری و دلبستگی با رشد اخلاقی رابطه معناداری داشت. حتی و خدایاری‌فرد رابطه سبک‌های دلبستگی و هویت اخلاقی را با میانجی‌گری نقش همدلی بر روی ۳۵۰ نفر از دانش‌آموزان دختر پایه دهم مدارس دولتی شهر همدان انجام دادند و نتایج آن‌ها نشان داد که سبک دلبستگی ایمن پیش‌بینی‌کننده مثبت هویت اخلاقی و سبک دلبستگی اجتنابی و سبک دلبستگی اضطرابی هر دو پیش‌بینی‌کننده منفی هویت اخلاقی بودند (۱۵). Nelson و همکاران در پژوهشی تحت عنوان عدالت رویه‌ای ادراک‌شده و مدیریت تعارض در روابط صمیمانه: اثر تعدیل‌کننده دلبستگی اضطرابی و تسلط‌گرایی شخصی، به مطالعه ۱۶۰ بزرگسال پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که شرکت‌کنندگانی که ادراک تسلط داشتند، کمتر به عدالت رویه‌ای همسر پاسخ می‌دادند و در زمینه مدیریت تعارض پایین بودند. همچنین مشخص شد که دلبستگی اضطرابی، پاسخگویی نسبت به عدالت رویه‌ای همسر را تعدیل می‌کند. آنان از عدالت رویه‌ای همسر خود خبر دادند، اما خود پاسخ متقابل نمی‌دادند. این مسأله، همچنین عدم اعتماد به همسر و تمایل بیشتر به تسلط باعث سوءمدیریت می‌شد و تعارض را به سمت جنجال سوق می‌داد. افراد دلبسته ناایمن در تعارضات خود سازش کمتری را نسبت به هم‌سن و سالان خود تجربه می‌کردند (۱۲). افزون بر این، Koleva و همکاران (۱۳) در پژوهش دیگری تحت عنوان حوزه اخلاقی ناامنی: پیش‌بینی دلبستگی مضطرب و اجتنابی بر اساس قضاوت اخلاقی، به انجام سه مطالعه در زمینه ارتباط بین دلبستگی به بزرگسالان و قضاوت اخلاقی پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که سبک‌های دلبستگی ناایمن در قضاوت‌های

اخلاقی خود از بنیان‌های اخلاقی ضعیف‌تری برخوردار هستند. نتایج همچنین نشان داد که افراد دلبسته اجتنابی در دو بنیان آسیب/مراقبت و انصاف/قلب نیمرخ اخلاقی ضعیفی را نشان دادند. افراد دلبسته اضطرابی هم در مقایسه با سبک اجتنابی، ملاحظات اخلاقی و سواستی‌تری از خود نشان دادند. بر مبنای این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که سبک دلبستگی ایمن در محیطی صمیمی، حاکی از توجه و همدلی ایجاد می‌شود (۲۱). این سبک از دلبستگی موجب ایجاد نگرش مثبت نسبت به توانمندی‌های خود و ادراک دریافت حمایت از دیگران به هنگام نیاز خواهد شد. سبک‌های دلبستگی بر رفتارهای آینده فرد در بزرگسالی تأثیر می‌گذارد و رفتارهای جامعه‌پسند را پیش‌بینی می‌کند. افراد با دلبستگی ایمن که مورد توجه دیگران بوده‌اند و احساس خودکارآمدی بالایی دارند، نسبت به مواجهه با رویدادهای ناعادلانه حساس هستند و از اینکه حقی از خود و دیگران تضییع شود، احساس خشم می‌کنند (۲۲). نقطه مخالف این افراد، افراد با دلبستگی ناایمن هستند. به دلیل شیوه مراقبتی مسامحه‌کارانه و غیر پاسخگو، تصویری غیر دوست‌داشتنی از خود و تصویری غیر قابل اعتماد و نامطمئن از دیگران در ذهن خود خواهند ساخت (۲۱) که این تصاویر منجر به این خواهد شد که نسبت به بی‌عدالتی که در حق خودشان یا دیگران می‌شود، بی‌تفاوت عمل کنند و حساسیت نداشته باشند.

از طرفی، نتایج این پژوهش با پژوهش‌هایی که نقش عدالت را بر رفتار قلب که یکی از اشکال بی‌صدافتی تحصیلی است، نشان دادند همسو می‌باشد. Peled و همکاران (۷) نقش میانجی (بی) عدالت ادراک‌شده در کلاس را در رابطه عملکرد تحصیلی خود گزارش‌دهی و قلب تحصیلی بر روی ۵۰۴۸ دانش‌آموز کلاس‌های هشتم و نهم بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که پیشرفت تحصیلی خود گزارش‌دهی با قلب تحصیلی رابطه منفی داشت. علاوه بر این، «بی‌عدالتی ادراک‌شده مدرسه» (نقض عدالت رویه‌ای و توزیعی) نقش واسطه‌ای را در توضیح رابطه بین عملکرد تحصیلی و رفتار قلب ایفا کرد. Götman و همکاران نیز نقش تفاوت‌های فردی را در

حساسیت به عدالت و ذهن آگاهی در رفتار قلب در یک کار گروهی بر روی ۳۹۵ شرکت‌کننده بررسی کرد. هرچه شرکت‌کنندگان در حساسیت به ارتکاب بی‌عدالتی (ترس از انجام رفتار ناعادلانه) امتیاز بیشتری کسب کردند، احتمال قلب در آن‌ها کمتر بود (۸).

Chudzicka-Czupala نیز به بررسی پذیرش روان‌شناختی و اخلاقی قلب و سرقت ادبی در بین ۲۸۵ دانشجویان دانشگاه در لهستان پرداخت و نتایج نشان داد که حساسیت به عدالت، و برخی ابعاد فلسفه اخلاق فردی پیش‌بینی‌کننده‌های مهمی برای پذیرش رفتار غیر صادقانه هستند (۹). در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که افرادی که نسبت به بی‌عدالتی حساسیت دارند، کمتر درگیر وقایع ناعادلانه می‌شوند و هیجانات منفی قوی‌تری در موقعیت‌های ناعادلانه تجربه می‌کنند (۱). حساسیت به عدالت منجر به رفتارهای جامعه‌پسند و اخلاق‌مدار می‌شود (۱) و از آنجا که بی‌صدافتی تحصیلی یک رفتار ناعادلانه است که به شکل قلب یا سرقت علمی تعریف می‌شود و شامل رفتارهای غیر اخلاقی و غیر قانونی است که فرد طی آزمون توانایی و دانش، نشان می‌دهد (۱۷). بنابراین افراد حساس به عدالت به دلیل برخورداری از بنیان‌های اخلاقی مستحکم مرتکب بی‌صدافتی تحصیلی کمتری خواهند شد.

در زمینه نقش واسطه‌گری حساسیت به عدالت بین ارتباط سبک دلبستگی اجتنابی و بی‌صدافتی تحصیلی بر اساس مدل فعال درونی نیز می‌توان گفت که دلبستگان اجتنابی برای حفظ استقلال خود و حفاظت، به خود متکی شده‌اند و از دیگران پاسخگویی به نیازها را دریافت نکرده‌اند و نمی‌توانند در مواقع ضروری به دیگران متکی باشند (۲۳). بنابراین نسبت به دیگران و نیازهای آن‌ها بی‌اعتنا هستند. افراد دلبسته اجتنابی همچنین تمایلی برای برقراری رابطه با دیگران ندارند و نسبت به خواسته‌های دیگران بی‌توجه هستند (۲۴). این خوداتکایی و عدم توجه به نیازها و خواسته‌های دیگران در شخص زمینه‌ساز عدم حساسیت به عدالت است، زیرا شخص دیگر دلیلی برای رفتار نوع‌دوستانه نسبت به دیگران ندارد،

نمی‌تواند تصور کند که افراد در موقعیت‌های ناعادلانه چه احساسی دارند و اگر هم تصور کند برای آن اهمیتی قائل نیست. از این رو این اشخاص دلیلی برای نداشتن بی‌صدافتی تحصیلی نمی‌بینند، به راحتی تقلب می‌کنند، کمک‌های بیرونی دریافت می‌کنند، در انجام تکالیف دروغ می‌گویند و تکالیف مشابه را در دوره‌ها و ترم‌های متعدد ارائه می‌دهند.

همچنین باید اشاره کرد که زمانی که شخص در محیط عاطفی خنثی و دارای پیوندهای عاطفی ضعیف رشد می‌یابد و نمی‌تواند در آن محیط‌ها به نیازهای خود پاسخ دهد، در ذهن او این ادراک نسبت به دیگران و محیط ایجاد می‌شود که آنان به او بی‌اعتنا هستند و نیازهای او را مد نظر قرار نمی‌دهند و اجابت نیازهای فرد بر عهده خود اوست. این شخص نسبت به دیگران نیز بی‌اعتنایی می‌کند و فقط به خود اتکا می‌شود. این بی‌اعتنایی حساسیت فرد را به بی‌عدالتی کاهش می‌دهد، یعنی باعث می‌شود که فرد در ذهن و ادراک خود جایگاهی برای دیگران و حقوق آنان نداشته باشد و انگیزه‌ای برای رفتار نوع‌دوستانه از خود نشان ندهد. این کاهش حساسیت به عدالت زمینه را برای بی‌صدافتی تحصیلی در فضای آموزشی فراهم می‌آورد.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌گری حساسیت به عدالت در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و بی‌صدافتی تحصیلی انجام شد. یافته‌ها نشان داد که حساسیت به عدالت نقش میانجی معنادار بین رابطه سبک‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی با بی‌صدافتی تحصیلی دارد. به این صورت که سبک دلبستگی ایمن منجر به افزایش حساسیت به عدالت و حساسیت به عدالت به نوبه خود منجر به کاهش بی‌صدافتی تحصیلی می‌شود. همچنین سبک دلبستگی اجتنابی منجر به کاهش حساسیت به عدالت می‌شود که این امر به نوبه خود بی‌صدافتی تحصیلی را افزایش می‌دهد.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر انواع سبک‌های دلبستگی در خانواده و همسالان می‌تواند به واسطه تأثیرگذاری بر

حساسیت به عدالت، رفتار اخلاقی را به صورت مثبت یا منفی پیش‌بینی کند. نهادهای آموزشی می‌توانند با ارائه تدابیر آموزشی مناسب برای والدین و ایجاد فضای آزاد گفتمان برای والدین و فرزندان در راستای اصلاح سبک‌های دلبستگی و ارتقای حساسیت به عدالت در افراد گام‌های سودمند بردارند. حساسیت به عدالت همچنین به عنوان یک توان شخصیت اخلاقی پیش‌بینی‌کننده رفتار اخلاقی در فضای آموزشی است، از این رو پژوهش حاضر پیشنهاد می‌کند که سازمان‌ها و مراکز آموزشی می‌توانند با معرفی این سازه و گنجاندن آن در سرفصل کتب آموزشی خود از جمله دروس مهارت‌های زندگی، در جهت ارتقای شخصیت اخلاقی دانشجویان اثربخش باشند. امروزه بسیاری از دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی با وضع قوانین و آیین‌نامه‌های اخلاقی، گامی مؤثر در جهت ارتقای تمامیت تحصیلی برداشته‌اند و وقوع آن تهدیدی روشن علیه اعتبار علمی نظام آموزشی به حساب می‌آید. بنابراین توصیه می‌شود که دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی بیش از پیش بستر را برای انجام مطالعات علمی و مستمر فراهم آورند و افق‌های جدیدی را در ارتباط با عوامل مؤثر بر ارتکاب و پذیرش تقلب در مراکز آموزشی پیش روی متولیان آموزش بگشایند.

مشارکت نویسندگان

لیلا محبی: نگارش مقاله و جمع‌آوری داده‌ها.

بهرام جوکار: تجزیه و تحلیل داده‌ها و بازبینی نهایی متن.

نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

تشکر و قدردانی

ابراز نشده است.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

اطلاعات جامع در رابطه با دلایل تحقیق، نتایج، حفظ محرمانگی و نحوه انجام تحقیق به افراد داده شد و رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان اخذ گردید.

References

- Schmitt M, Baumert A, Gollwitzer M, Maes J. The Justice Sensitivity Inventory: Factorial validity, location in the personality facet space, demographic pattern and normative data. *Soc Justice Res.* 2010; 23(2): 211-238.
- Baumert A, Adra A, Li M. Justice Sensitivity in Intergroup Contexts: A Theoretical Framework. *Soc Justice Res.* 2022; 35(1): 7-32.
- Strauß S, Bondü R, Roth F. Justice sensitivity in middle childhood: Measurement and location in the temperamental and social skills space. *J Pers Assess.* 2021; 103(4): 476-488.
- Sabag K, Schmitt M. Handbook of social justice theory and research. New York: Springer; 2016.
- Miller AD, Murdock TB, Grotewiel MM. Addressing academic dishonesty among the highest achievers. *Theory into Practice.* 2017; 56(2): 121-128.
- Henry C, Jurdi-Hage R, Hage HS. Justifying academic dishonesty: A survey of Canadian university students. *International Journal of Academic Research in Education.* 2021; 7(1): 16-28.
- Peled Y, Eshet Y, Barczyk C, Grinautski K. Predictors of Academic Dishonesty among undergraduate students in online and face-to-face courses. *Computers & Education.* 2019; 131: 49-59.
- Götmann A, Bechtoldt MN, Fetchenhauer D. Breathing to the path of virtue-The effects of justice sensitivity and state mindfulness on cheating behavior in a group performance task. *Pers Individ Dif.* 2021; 178: 110851.
- Chudzicka-Czupala A. Psychological and moral determinants in accepting of cheating and plagiarism among university students in Poland. *Polish Journal of Applied Psychology.* 2014; 12(1): 75-98.
- Bondü R, Elsner B. Justice sensitivity in childhood and adolescence. *Social Development.* 2014; 24(2): 420-441.
- Govrin A. The ABC of moral development: An attachment approach to moral judgment. *Front Psychol.* 2014; 5: 6.
- Nelson N, Peleg-Koriat I, Ben-Ari R. Perceived procedural justice and conflict management in intimate relationships: The moderating effects of anxious attachment and personal power. *Couple and Family Psychology: Research and Practice.* 2018; 7(1): 34-46.
- Koleva S, Selterman D, Iyer R, Ditto P, Graham J. The moral compass of insecurity: Anxious and avoidant attachment predict moral judgment. *Soc Psychol Personal Sci.* 2013; 5(2): 185-194.
- Esmaeili F, Tahmasebi S, Mohammadi Arya A, Soltani PR. The Relationship between Parenting Styles and Moral Development of Preschool Children Mediated by Children's Attachment. *Archives of Rehabilitation.* 2021; 22(3): 362-377.
- Hojjati G, Naghsh Z, Khodayarifard M. The Relationship between Attachment Style and Moral Identity: The Mediating Role of Empathy. *Journal of Psychology.* 2021; 2(98): 215-235.
- Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling (3. Baski). New York: Guilford; 2011.
- Davis SF, Drinan PF, Gallant TB. Cheating in school: What we know and what we can do. No Place: John Wiley & Sons; 2011.
- Bashir H, Bala R. Development and validation of academic dishonesty scale (ADS): Presenting a multidimensional scale. *International Journal of Instruction.* 2018; 11(2): 57-74.
- Collins NL, Read SJ. Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *J Pers Soc Psychol.* 1990; 58(4): 644-663.
- Farhadi M, Mohagheghi H, Nesai Moghadam B. The relationship between attachment styles and student interpersonal problems: The role of mediating emotional intelligence. *Razi J Med Sci.* 2020; 27(1): 73-84.
- Linick J. Attachment: Theory, application & clinical tools. Not Just Bad Kids: Elsevier. 2022: 39-66.
- Schmitt M, Gollwitzer M, Maes J, Arbach D. Justice sensitivity: Assessment and Location in the Personality Space. *Eur J Psychol Assess.* 2005; 21(3): 202-211.
- Philipp R, Krüger A, Lindner R, Mehnert-Theuerkauf A, Vehling S. Understanding avoidant attachment in a patient with terminal cancer: A psychoanalytic perspective. *Psychoanalytic Psychotherapy.* 2022; 17: 1-19.
- Sigelman CK, Rider EA. Life-span human development. No Place: Brooks/Cole Publishing Company; 2003.